

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Οικογενειακά Και Κληρονομικά Θέματα](#) > [Γονική Μέριμνα - Επιμέλεια Των Παιδιών Και Δικαίωμα Επικοινωνίας](#) > [Germany](#)

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας

Περιεχόμενο που παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας είναι η επιμέλεια του τέκνου. Οι γονείς έχουν το καθήκον και το δικαίωμα να φροντίζουν το ανήλικο τέκνο τους. Η επιμέλεια του τέκνου περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου και της περιουσίας του τέκνου, αλλά και την εκπροσώπησή του· επομένως, το δικαίωμα λήψης αποφάσεων σχετικά με το τέκνο συνδέεται κατά βάση με την επιμέλεια του τέκνου. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει επίσης την επικοινωνία με το τέκνο και την υποχρέωση διατροφής του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Όπως προαναφέρθηκε στην απάντηση της ερώτησης 1, η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα.

Καταρχήν, η επιμέλεια του τέκνου ασκείται από κοινού από τους γονείς του,

1. όταν το τέκνο έχει γεννηθεί εντός γάμου,
2. όταν οι γονείς τελούν γάμο μετά τη γέννηση του τέκνου,
3. όταν οι γονείς δηλώνουν ότι επιθυμούν να ασκούν από κοινού την επιμέλεια (δηλώσεις περί επιμέλειας),
4. αν το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων (Familiengericht) αναθέσει την επιμέλεια και στους δύο γονείς.

Οι δηλώσεις περί επιμέλειας πρέπει να καταρτιστούν με δημόσιο έγγραφο, το οποίο μπορεί να συνταχθεί από την υπηρεσία ανηλίκων (Jugendamt), από συμβολαιογράφο ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από διπλωματική αντιπροσωπεία στην αλλοδαπή. Αν οι γονείς δεν υποβάλουν δηλώσεις περί επιμέλειας και δεν έχουν συνάψει γάμο μεταξύ τους, την επιμέλεια του τέκνου ασκεί αποκλειστικά η μητέρα. Ωστόσο, το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων μπορεί, κατόπιν αίτησης ενός από τους γονείς, να αναθέσει την επιμέλεια και στους δύο γονείς, εφόσον αυτό δεν αντίκειται στο συμφέρον του τέκνου. Συναφώς, τεκμαίρεται ότι η από κοινού άσκηση της επιμέλειας δεν αντίκειται στο συμφέρον του τέκνου όταν ο άλλος γονέας δεν προβάλλει λόγους που να μπορούν να εμποδίσουν την ανάθεση της επιμέλειας και στους δύο γονείς ούτε διαφαίνεται άλλως ότι συντρέχουν τέτοιοι λόγοι.

Το γερμανικό δίκαιο εκκινεί από την παραδοχή ότι η επικοινωνία του τέκνου με αμφοτέρους τους γονείς του εξυπηρετεί κατά κανόνα το συμφέρον του τέκνου και, ως εκ τούτου, το γερμανικό δίκαιο κατοχυρώνει δικαίωμα του τέκνου για επικοινωνία με τους γονείς του. Συγχρόνως, κάθε γονέας διατηρεί το δικαίωμα και υπέχει την υποχρέωση επικοινωνίας με το τέκνο.

Το δικαίωμα επικοινωνίας επιτρέπει πρωτίστως στον γονέα να βλέπει και να μιλάει με το τέκνο ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Εκτός από τις προσωπικές συναντήσεις, ως επικοινωνία νοείται επίσης η επικοινωνία με αλληλογραφία και μέσω τηλεφώνου.

Η υποχρέωση διατροφής του τέκνου βαρύνει καταρχήν αμφοτέρους τους γονείς. Οι γονείς μπορούν να καθορίσουν μόνοι τους τον τρόπο παροχής της διατροφής των τέκνων τους. Για παράδειγμα, μπορούν να αποφασίσουν ότι η διατροφή στην οικογενειακή οικία θα παρέχεται κατά κύριο λόγο σε είδος (παροχή στέγης, τροφής, ένδυσης κ.λπ.).

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου.

Αν κανείς δεν ασκεί την επιμέλεια ανήλικου τέκνου, για παράδειγμα επειδή οι γονείς του έχουν αποβιώσει ή δεν διαθέτουν ούτε το δικαίωμα εκπροσώπησης του ανήλικου τέκνου ούτε το δικαίωμα διαχείρισης της περιουσίας του, λόγου χάριν επειδή έχει αφαιρεθεί από τους γονείς η επιμέλεια του τέκνου, το ανήλικο τέκνο τίθεται υπό επιτροπεία. Η επιτροπεία διατάσσεται από το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων.

Αν οι γονείς αντιμετωπίζουν κώλυμα στην άσκηση επιμέρους πτυχών της επιμέλειας, το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων διορίζει για τις πτυχές αυτές κηδεμόνα για τον ανήλικο [άρθρο 1909 του γερμανικού αστικού κώδικα (Bürgerliches Gesetzbuch — BGB)].

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου.

Αν οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου και διακόψουν τη συμβίωσή τους, η κοινή επιμέλεια εξακολουθεί, ανεξαρτήτως του αν οι γονείς είναι έγγαμοι ή όχι. Ωστόσο, το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων μπορεί, κατόπιν αίτησης ενός από τους γονείς, να αναθέσει την επιμέλεια στον έναν μόνο από τους γονείς. Η εν λόγω αίτηση γίνεται δεκτή αν ο άλλος γονέας συναινεί, εκτός αν το τέκνο είναι 14 ετών και άνω και εκφράσει αντίρρηση, ή αν κρίνεται ότι η άρση της από κοινού άσκησης της επιμέλειας και η ανάθεσή της στον έναν γονέα εξυπηρετούν καλύτερα το συμφέρον του τέκνου. Εξάλλου, και στην περίπτωση διαζυγίου των γονέων τέτοια απόφαση μπορεί να εκδοθεί μόνο κατόπιν σχετικής αίτησης του ενός από τους γονείς (εκτός αν απειλείται το συμφέρον του τέκνου).

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Καταρχήν, η συγκεκριμένη διαμόρφωση της από κοινού άσκησης της επιμέλειας αποφασίζεται ατύπως από τους ίδιους τους γονείς. Ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να συμφωνηθεί, κατά τρόπο νομικά δεσμευτικό, παρέκκλιση από τις διατάξεις που διέπουν την επιμέλεια του τέκνου με απλή συμφωνία των γονέων, αλλά απαιτείται συναφώς απόφαση του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων. Αν οι γονείς βρίσκονται σε διάσταση, για την εκπόνηση

ενός κοινά αποδεκτού σχεδίου ρύθμισης της επιμέλειας του τέκνου μπορούν να λάβουν βοήθεια από την υπηρεσία ανηλίκων. Το σχέδιο αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως βάση δικαστικής απόφασης σχετικά με την επιμέλεια. Αν οι γονείς συμφωνήσουν ότι η επιμέλεια θα ασκείται στο εξής από έναν γονέα μόνο, μπορούν να υποβάλουν αίτηση στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων και να ζητήσουν την ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα στον γονέα αυτόν.

Οι γονείς μπορούν επίσης ατύπως να συμφωνήσουν τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας. Αν μια τέτοια συμφωνία καταχωριστεί ως δικαστικός συμβιβασμός σε πρακτικά δικαστηρίου και εγκριθεί από το δικαστήριο, ο συμβιβασμός αυτός είναι δεσμευτικός όπως μια δικαστική απόφαση και μπορεί αν χρειαστεί να εκτελεστεί αναγκαστικά.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Αν οι γονείς δεν μπορούν να επιλύσουν αυτόνομα τις διαφορές τους, μπορούν να απευθυνθούν στην υπηρεσία ανηλίκων ή σε κάποιον από τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς βοήθειας για νέους. Εκεί οι γονείς λαμβάνουν συμβουλές και υποστήριξη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους. Στη διεύθυνση <http://www.dajeb.de> θα βρείτε βάση δεδομένων με όλα τα συμβουλευτικά κέντρα. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα επίτευξης φιλικού διακανονισμού με τη βοήθεια διαμεσολάβησης. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οικογενειακή διαμεσολάβηση παρέχονται στη διεύθυνση <http://www.bafm-mediation.de/>.

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Στο πλαίσιο της εκάστοτε διαδικασίας και ανάλογα με το αίτημα ή την αιτία κίνησής της, ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει για όλα τα ζητήματα της επιμέλειας του τέκνου (συμπεριλαμβανομένης της απόδοσης του τέκνου), της επικοινωνίας με το τέκνο και της διατροφής αυτού. Στο πλαίσιο αυτό, ο δικαστής πρέπει να επιδιώκει σε κάθε στάδιο της διαδικασίας τη συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Περαιτέρω, αν οι γονείς διαφωνούν ως προς κάποιο σημαντικό για το τέκνο επιμέρους ζήτημα που εμπίπτει στην επιμέλεια του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει στον έναν γονέα την αποκλειστική εξουσία λήψης των αποφάσεων για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Εξάλλου, σε περίπτωση που απειλείται το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο μπορεί ανά πάσα στιγμή να διατάξει κάθε μέτρο που είναι αναγκαίο για την εξάλειψη της εν λόγω απειλής.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτείται τον άλλο γονέα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Όσον αφορά την επιμέλεια του τέκνου, στην ερώτηση πρέπει να δοθεί, καταρχήν, καταφατική απάντηση. Ο γονέας που δεν ασκεί την επιμέλεια δεν έχει δικαίωμα συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Εντούτοις, διατηρεί το δικαίωμα επικοινωνίας με το τέκνο και μπορεί να ζητεί από τον άλλο γονέα να τον ενημερώνει για την προσωπική κατάσταση του τέκνου, υπό την προϋπόθεση ότι έχει σχετικό έννομο συμφέρον. Αντιθέτως, αν το τέκνο διαμένει με τον γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια, είτε βάσει συμφωνίας με τον γονέα που ασκεί την επιμέλεια είτε βάσει δικαστικής απόφασης (για παράδειγμα, στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας), ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει μόνος του για τα ζητήματα της καθημερινής φροντίδας του τέκνου (π.χ. για το φαγητό του τέκνου).

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου.

Αν οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου και ζουν μαζί, πρέπει να ρυθμίζουν με κοινή απόφασή τους όλα τα ζητήματα που αφορούν την επιμέλεια του τέκνου. Αν, αντιθέτως, οι γονείς βρίσκονται σε διάσταση, πρέπει να ρυθμίζουν από κοινού μόνο τα ζητήματα ιδιαίτερης σημασίας για το τέκνο. Τα ζητήματα καθημερινότητας ρυθμίζονται με απόφαση μόνου του γονέα στον οποίο την οικία βρίσκεται το βιοτικό κέντρο του τέκνου.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Οι υποθέσεις που αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία με αυτό υπάγονται κατά κανόνα στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων οικογενειακών υποθέσεων (τμήματα των ειρηνοδικείων). Αν είναι αναγκαίο να ασκηθεί αίτηση εισαγωγική δίκης, για παράδειγμα για την ανάθεση της άσκησης της επιμέλειας κατ' αποκλειστικότητα στον έναν εκ γονέων που βρίσκονται σε διάσταση, η εν λόγω αίτηση πρέπει να είναι τεκμηριωμένη. Στην αίτηση πρέπει να παρατίθενται τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς και να επισυνάπτονται τα έγγραφα στα οποία παραπέμπει η αίτηση. Στην αίτηση πρέπει επίσης να αναφέρεται αν της κατάθεσης της αίτησης προηγήθηκε προσπάθεια διαμεσολάβησης ή άλλης διαδικασίας εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς. Η εκπροσώπηση από δικηγόρο είναι υποχρεωτική μόνο κατ' εξαίρεση, π.χ. για τις αιτήσεις στο πλαίσιο δίκης διαζυγίου. Αν η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική, η αίτηση μπορεί να κατατεθεί απευθείας στο αρμόδιο δικαστήριο. Προς τον σκοπό αυτόν, στα ειρηνοδικεία λειτουργούν τα λεγόμενα «γραφεία κατάθεσης δικογράφων» (Rechtsantragstellen), όπου μπορούν να κατατεθούν προς πρωτοκόλληση αιτήσεις και άλλα δικόγραφα.

Αν οι γονείς δεν έχουν συνάψει γάμο πριν από τη γέννηση του τέκνου, οι δηλώσεις περί επιμέλειας (για την από κοινού ανάληψη της επιμέλειας του τέκνου) μπορούν να καταρτιστούν από τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας ανηλίκων, από συμβολαιογράφο ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από διπλωματική αντιπροσωπεία στην αλλοδαπή.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Στις διαδικασίες που αφορούν την επιμέλεια ή το δικαίωμα επικοινωνίας εφαρμόζεται το επονομαζόμενο ανακριτικό σύστημα. Στο πλαίσιο του συστήματος αυτού, το δικαστήριο εξακριβώνει αυτεπάγγελα τα πραγματικά περιστατικά που είναι κρίσιμα για την έκδοση της απόφασής του και δεν δεσμεύεται από αυτά που προτείνουν οι διάδικοι.

Σε περίπτωση επείγοντος, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα με προσωρινή διαταγή, αν αυτό δικαιολογείται και υφίσταται σχετική επείγουσα ανάγκη. Σε περίπτωση που απειλείται το συμφέρον του τέκνου, το δικαστήριο υποχρεούται να εξετάσει το ενδεχόμενο να εκδώσει προσωρινή διαταγή ακόμη και χωρίς σχετική αίτηση διαδίκου. Αν, στο πλαίσιο δίκης με αντικείμενο το δικαίωμα επικοινωνίας, δεν επιτευχθεί συναινετική διευθέτηση κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, το δικαστήριο οφείλει να συζητήσει με τους γονείς και την υπηρεσία ανηλίκων το ενδεχόμενο έκδοσης σχετικής προσωρινής διαταγής.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Πολίτες οι οποίοι, λόγω της προσωπικής και οικονομικής κατάστασής τους, δεν μπορούν να αναλάβουν το κόστος της διαδικασίας ή μπορούν να το αναλάβουν μόνο εν μέρει ή σε δόσεις μπορούν να λάβουν δωρεάν νομική συνδρομή, μεταξύ άλλων και για δίκη ενώπιον του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων. Προϋπόθεση αποτελεί να έχει η σκοπούμενη προσφυγή στη δικαιοσύνη ή δικαστική υπεράσπιση αρκετές πιθανότητες ευδοκίμησης και να μην υφίστανται ενδείξεις στρεψοδικίας. Με τον τρόπο αυτόν εξασφαλίζεται και για τους οικονομικά ασθενέστερους η πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Στο πλαίσιο της νομικής συνδρομής, η πολιτεία αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει (ανάλογα με το εισόδημα του δικαιούχου) τη συμμετοχή του δικαιούχου στη δικαστική δαπάνη και, αν έχει διοριστεί δικηγόρος για τον δικαιούχο, την αμοιβή του δικηγόρου του.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Οι αποφάσεις για την επιμέλεια και την επικοινωνία με το τέκνο υπόκεινται σε ένδικα μέσα. Συναφώς δεν έχει σημασία αν η διαδικασία κινήθηκε αυτοτελώς ή αν διεξάγεται ως παρεπόμενη διαδικασία δίκης διαζυγίου. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις μπορεί να ασκηθεί προσφυγή (Beschwerde).

Η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός ενός μήνα από την έγγραφη κοινοποίηση της δικαστικής απόφασης. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων για την επιμέλεια τέκνου μπορούν να προσβληθούν με προσφυγή μόνο αν έχουν εκδοθεί κατόπιν προφορικής συζήτησης. Στην περίπτωση αυτή, η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων που έχουν εκδοθεί χωρίς προφορική συζήτηση δεν μπορούν να προσβληθούν. Οι αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων για το δικαίωμα επικοινωνίας δεν μπορούν να προσβληθούν, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκδοθεί κατόπιν προφορικής συζήτησης ή χωρίς προφορική συζήτηση. Στις περιπτώσεις αυτές, ωστόσο, παρέχεται η δυνατότητα κίνησης δίκης επί της ουσίας της υπόθεσης. Κατά τα λοιπά, τα ασφαλιστικά μέτρα παύουν να ισχύουν με τη θέση σε ισχύ άλλων ρυθμίσεων για το ίδιο ζήτημα.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς εκτελεστό τίτλο για την απόδοση προσώπου και τη ρύθμιση της επικοινωνίας, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον υπόχρεο χρηματική ποινή και, για την περίπτωση που δεν είναι εφικτή η είσπραξη της, προσωπική κράτηση. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, είναι επίσης δυνατόν να επιβληθεί απευθείας προσωπική κράτηση. Στην απόφαση που διατάζει την απόδοση του προσώπου ή ρυθμίζει την επικοινωνία πρέπει να επισημαίνονται οι συνέπειες της μη συμμόρφωσης προς τον εκτελεστό τίτλο. Η χρηματική ποινή δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 25 000 EUR, ενώ η προσωπική κράτηση δεν μπορεί να υπερβαίνει σε διάρκεια τους 6 μήνες. Περαιτέρω, ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης μπορεί να διαταχθεί επίσης ο άμεσος καταναγκασμός του υποχρέου. Αν για την άσκηση του δικαιώματος επικοινωνίας πρέπει να αποδοθεί το τέκνο, δεν επιτρέπεται η άσκηση άμεσου καταναγκασμού στο τέκνο. Κατά τα λοιπά, η άσκηση άμεσου καταναγκασμού στο τέκνο επιτρέπεται μόνο στις περιπτώσεις που αυτή δικαιολογείται, λαμβανομένου υπόψη και του συμφέροντος του τέκνου, και που η επιβολή της υποχρέωσης με ηπιότερα μέσα δεν είναι δυνατή.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Απόφαση για την επιμέλεια τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό που έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος της ΕΕ (με εξαίρεση τη Δανία) αναγνωρίζεται στη Γερμανία βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 (ο κανονισμός «Βρυξέλλες ΙΙα»), χωρίς καμία διαδικασία. Ωστόσο, δυνατή είναι επίσης η υποβολή ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων αίτησης διαπίστωσης της αναγνώρισης της απόφασης στη Γερμανία. Η διαπίστωση αυτή ισχύει υπέρ και έναντι πάντων.

Για να μπορεί να εκτελεστεί στη Γερμανία απόφαση για την επιμέλεια που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, απαιτείται, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα κανονισμό, αίτηση για την κήρυξη της εκτελεστότητάς της, δηλαδή η απόφαση πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστή στην ημεδαπή. Η αίτηση υποβάλλεται στο κατά τόπο αρμόδιο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων της περιφέρειας του οικείου εφετείου (Oberlandesgericht). Στην αίτηση για περιαφή του εκτελεστήριου τύπου πρέπει να επισυναφθούν αντίγραφο της απόφασης καθώς και πιστοποιητικό του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης με χρήση του εντύπου του παραρτήματος II του κανονισμού. Η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική. Εντούτοις, αιτών που διαμένει σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να διορίσει αντίκλητο στη Γερμανία. Η απόφαση του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων εκδίδεται χωρίς προφορική συζήτηση. Βάσει της απόφασης, ο γραμματέας του δικαστηρίου περιάπτει τον εκτελεστήριο τύπο. Η απόφαση του δικαστηρίου οικογενειακών υποθέσεων μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή στο εφετείο. Η απόφαση του εφετείου μπορεί να προσβληθεί με προσφυγή για νομικούς λόγους (Rechtsbeschwerde) στο Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο (Bundesgerichtshof), εφόσον το επιτρέψει το εφετείο. Για αιτήσεις διαπίστωσης της αναγνώρισης και/ή κήρυξης της εκτελεστότητας αρμόδια είναι μόνο 22 από τα συνολικά περισσότερα από 650 δικαστήρια οικογενειακών υποθέσεων στη Γερμανία. Μπορείτε να βρείτε τις διευθύνσεις τους στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.bundesjustizamt.de/sorgerecht> — «Zuständige Gerichte» (στα γερμανικά) ή <http://www.bundesjustizamt.de/custody-conflicts> — «Competent German courts» (στα αγγλικά).

Επισημαίνεται ότι ορισμένες αποφάσεις δικαστηρίων κρατών μελών σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας και την επιστροφή τέκνων που μετακινήθηκαν ή κατακρατήθηκαν παράνομα μπορούν να αναγνωριστούν και να εκτελεστούν στη Γερμανία χωρίς να απαιτείται κήρυξη εκτελεστότητας και χωρίς να μπορεί να προσβληθεί η αναγνώριση. Εντούτοις, οι φορείς της γονικής μέριμνας μπορούν και σε αυτές τις περιπτώσεις να ζητήσουν τυπικά από τα γερμανικά δικαστήρια την κήρυξη της εκτελεστότητας της απόφασης.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Και ως προς αυτό ισχύει η ειδική αρμοδιότητα των 22 δικαστηρίων που αναφέρονται στην απάντηση της ερώτησης 15. Η αίτηση διαπίστωσης της μη αναγνώρισης απόφασης για την επιμέλεια τέκνου πρέπει να υποβληθεί στο δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων της περιφέρειας του εφετείου όπου διαμένει συνήθως ο καθού ή το τέκνο το οποίο αφορά η επίμαχη απόφαση. Επικουρικά, αρμόδιο είναι το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων στην περιφέρεια του οποίου ανακύπτει το συμφέρον για τη μη αναγνώριση ή η ανάγκη προστασίας σε διαφορετική περίπτωση, αρμόδιο είναι το δικαστήριο οικογενειακών υποθέσεων Pankow/Weißensee. Η κίνηση διαπιστωτικής διαδικασίας οδηγεί καταρχήν σε συγκέντρωση της αρμοδιότητας για όλες τις υποθέσεις

που αναφέρονται σε σχέσεις γονέων και τέκνων και αφορούν το ίδιο τέκνο, δηλαδή ένα δικαστήριο καθίσταται αρμόδιο για όλες τις υποθέσεις που αναφέρονται στις σχέσεις των γονέων με το τέκνο. Ωστόσο, διαπιστωτική απόφαση (αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης) ισχύει μόνο στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε. Εντούτοις, στη Γερμανία παρέχεται η δυνατότητα κίνησης διαδικασίας για τη διαπίστωση της μη αναγνώρισης έστω και για προληπτικούς απλώς λόγους.

Όσον αφορά τη διαδικασία, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για την κήρυξη της εκτελεστότητας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, στη διαδικασία προσφυγής και στη διαδικασία προσφυγής για νομικούς λόγους.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Η έννοια «γονική μέριμνα» περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των γονέων σε σχέση με το τέκνο. Η επιμέλεια του τέκνου αποτελεί βασικό στοιχείο της γονικής μέριμνας η επικοινωνία με το τέκνο και η υποχρέωση διατροφής του επίσης εμπίπτουν στη γονική μέριμνα (βλ. συναφώς την απάντηση στην ερώτηση 1). Οι ακόλουθες παρατηρήσεις αφορούν την επιμέλεια του τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό.

Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του ζητήματος του εφαρμοστέου δικαίου και του ζητήματος της διεθνούς δικαιοδοσίας. Αρμόδια για τα ζητήματα της επιμέλειας και της επικοινωνίας είναι κανονικά τα δικαστήρια και οι αρχές του τόπου συνήθους διαμονής του τέκνου [άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 και άρθρο 5 της σύμβασης της Χάγης για την προστασία των παιδιών]. Αντιθέτως, η ιθαγένεια δεν ασκεί επιρροή. Το εφαρμοστέο δίκαιο επίσης καθορίζεται βάσει της σύμβασης της Χάγης για την προστασία των παιδιών. Σύμφωνα με αυτήν, η εκ του νόμου ανάθεση, παύση και άσκηση της επιμέλειας και το δικαίωμα επικοινωνίας διέπονται καταρχήν από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του τέκνου. Η κατά το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του τέκνου επιμέλεια διατηρείται καταρχήν και σε περίπτωση μεταβολής του τόπου διαμονής του τέκνου. Όταν γερμανικό δικαστήριο ή αρχή που είναι αρμόδιο βάσει του τόπου της συνήθους διαμονής του τέκνου θεσπίζει ρυθμίσεις για την επιμέλεια τέκνου και την επικοινωνία μ' αυτό, οι ρυθμίσεις αυτές διέπονται από το γερμανικό δίκαιο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

Τελευταία επικαιροποίηση: 06/01/2025

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα